

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 146

van **KRIS VAN DIJCK**

datum: 18 november 2022

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Vlaamse Trainersschool (VTS) - Opleidingen

De Vlaamse Trainersschool is het resultaat van de samenwerking tussen Sport Vlaanderen, de Vlaamse universiteiten (KU Leuven, UGent en VUB) en hogescholen met een opleiding Lichamelijke Opvoeding, en de erkende Vlaamse sportfederaties. Kwaliteitsvolle en laagdrempelige opleidingen en bijscholingen aanbieden voor trainers, sportbegeleiders en redders, is de missie van de Vlaamse Trainersschool.

Binnen deze opleidingen wordt er ook toekomstgericht gekeken. Zo werden in 2022 subsidies uitgereikt aan sportfederaties voor de ontwikkeling van e-learning. Ook door het VTS-secretariaat wordt een voortrekkersrol opgenomen rond de ontwikkeling van e-learning voor alle sportwetenschappelijke basisvakken, motiverend coachen, veilig sporten, handelen bij grensoverschrijdend gedrag, reflecteren als trainer enzovoort.

1. Hoeveel opleidingen zijn er de afgelopen twee jaar aangeboden door de VTS? Hoeveel van deze opleidingen verliepen digitaal? Graag een opdeling per jaar en per sporttak.
2. In de beleids- en begrotingstoelichting (BBT) 2023 Sport staat de doelstelling om jaarlijks meer dan 12.000 sportbegeleiders een aangepaste kwaliteitsvolle opleiding of bijscholing aan te bieden.

Is deze doelstelling gehaald? Zo niet, wat is de reden hiertoe?

3. Hoeveel trainers hebben de afgelopen twee jaar hun diploma behaald?
4. Welke invloed heeft de coronacrisis gehad op het aantal opleidingen, het soort opleidingen en het aantal trainers?
5. Tijdens de coronaperiode daalde het aantal inschrijvingen voor VTS-cursussen wegens voorzichtigheid voor het virus.

Is er al zicht op of het aantal inschrijvingen in het voorjaar 2023 opnieuw in stijgende lijn zal zijn ten opzichte van de coronaperiode?

6. Heeft de minister al zicht op de mogelijkheden die e-learning kan bieden in de toekomst?

**Vlaams
Parlement**

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 146 van 18 november 2022

van **KRIS VAN DIJCK**

Het Vlaamse sportlandschap is gebouwd op de belangeloze inzet van talloze trainers, die vaak vanuit een vrijwillig engagement (jonge) sporters begeleiden. Zonder trainers of coaches, geen kleine of gewone clubs meer en ook geen topsporters meer die grootse prestaties neerzetten. In tijden waarin steeds meer sectoren het moeilijker en moeilijker hebben om vrijwilligers te werven, is de sportwereld er de voorbije 5 jaar in geslaagd om juist méér trainers (+4%) aan te trekken.

De Vlaamse Trainersschool (VTS) speelt hierin een belangrijke rol en biedt via de samenwerking tussen Sport Vlaanderen, de Vlaamse universiteiten en hogescholen LO en de erkende Vlaamse sportfederaties kwaliteitsvolle en laagdrempelige sportkaderopleidingen en bijscholingen aan in Vlaanderen. Het uiteindelijke doel is zoveel mogelijk trainers (maar ook redders en andere sportbegeleiders) op te leiden en hen te laten doorstromen naar het werkveld (o.a. de sportclubs, het zwembad,...) om hier de sporters op een kwaliteitsvolle manier te begeleiden. Het opleidingsaanbod wordt dan ook continu bijgestuurd zodat nieuwe didactische werkvormen zoals bv. e-learning worden geïntroduceerd op een (wetenschappelijk) verantwoorde wijze. In de vraagstelling wordt verwezen naar cijfers over de laatste twee jaren. Het is belangrijk hierbij aan te geven dat de cijfers voor 2022 niet volledig zijn, aangezien er nog heel wat opleidingen worden afgewerkt de volgende weken.

1. In onderstaande tabel wordt het aantal opleidingen per sport weergegeven voor 2021 en 2022, zoals ze effectief werden georganiseerd. Jammer genoeg worden elk jaar omwille van een te beperkt aantal deelnemers, een aantal cursussen afgelast. Naast deze sportspecifieke cursussen worden nog heel wat cursussen voor Redder, Multimove- en Sportsnackbegeleider, basismodules 'Algemeen Gedeelte', enz. georganiseerd.

Geen enkele van deze opleidingen wordt integraal digitaal aangeboden. Dit is een bewuste beleidskeuze omdat de VTS geen trainers aflevert die enkel via een e-learningmodule werden opgeleid. Er is wel een duidelijke tendens dat theoretische onderdelen van de opleidingen steeds meer via e-learning worden aangeboden. Concreet werd begin 2021 e-learning zeer beperkt (<5%) ingezet, terwijl tegen begin 2023 ongeveer 40% via e-learning zal worden aangeboden. De subsidies e-learning hebben dit proces versneld samen met de begeleiding vanuit het VTS-secretariaat.

Sport(tak)	2021	2022
Aikido		1
Atletiek	21	15
Badminton	3	1
Baseball - Softball	1	1
Basketbal	16	15
Boksen		1
Boogschieten		1
Bowling		1

Dansen	6	4
Duiken	6	6
Gewichtheffen - Powerlifting	1	
Golf	2	3
G-Sport	1	
Gymnastiek	40	38
Handbal	2	2
Hockey	27	20
IJsschaatsen	1	3
Judo	2	10
Ju-Jitsu	4	1
Kano - Kajak	2	3
Karate	3	2
Klimmen	3	5
Korfbal	3	2
Motorsport	1	1
Oriëntatielopen	1	1
Paardensport	29	14
Reddend Zwemmen	4	2
Risicovechtsporten		1
Roeien		2
Rugby	1	3
Schermen	1	1
Skatesport	3	4
Ski - Snowboard	15	41
Squash		1
Taekwondo	1	1
Tafeltennis	3	2
Tennis	61	74
Triatlon - Duatlon	3	1
Voetbal	108	99
Volleybal	24	8
Wandelen	3	1
Waterski	2	1
Wielrennen	7	3
Zeilen - Surfen	20	14
Zwemmen	20	23
Eindtotaal	451	433

2. Jaarlijks is het aantal trainers of sportbegeleiders die opgeleid of bijgeschoold worden als volgt verdeeld (per opdeling betreft het een uniek aantal personen):

- meer dan 6.000 trainers volgen een opleiding,
- meer dan 1.000 redders volgen een opleiding,
- meer dan 250 sportbegeleiders volgen een opleiding tot Multimove- en Sportsnackbegeleider of Bewegingsanimateur
- ongeveer 5.000 redders volgen een jaarlijks verplichte reddersbijscholing
- meer dan 4.000 trainers volgen jaarlijks bijscholingen bij de Vlaamse Trainersschool (via bv. de Dag van de Trainer, VTS Plus bijscholingen, VTS Plus Marathon, ...)

- meer dan 6.000 trainers volgen een sportspecifieke bijscholing die geattesteerd wordt via de Vlaamse Trainersschool

Dankzij de continue sensibilisering rond permanente vorming volgen vele duizenden extra trainers ook sportspecifieke bijscholingen zonder dat zij geattesteerd worden via de Vlaamse Trainersschool. Dit aantal (op de verschillende bovenstaande rubrieken) blijft elk jaar gestaag verder stijgen.

3. Voor deze vraag is het belangrijk voorafgaand op te merken dat de cijfers voor 2022 nog niet volledig zijn. Er zijn een aantal opleidingen nog niet voltooid (examens moeten nog plaatsvinden), waardoor de cijfers nog verder zullen doorstijgen en pas tegen maart/april 2023 quasi volledig zullen zijn. Er zijn bv. nog honderden voetbaltrainers die hun examens voor Initiator, Instructeur B en Trainer B nog moeten afleggen waardoor de cijfers voor Initiator, Instructeur B en Trainer B nog duidelijk lager liggen voor 2022 t.o.v. 2021. Ook in andere sporten is dit zo, maar in kleinere aantallen.

Opleidingsniveau	2021	2022
Aspirant-Initiator	761	692
Start 2 Coach	166	838
Initiator	3.406	2.573
Instructeur B	930	691
Trainer B	443	363
Trainer A	94	17
Aantal gekwalificeerden	5.800	5.174

4. De coronacrisis heeft een grote invloed gehad op de opleidingen. Vooral in 2020 dienden heel wat lopende cursusorganisaties onderbroken te worden. Onder impuls van het VTS-secretariaat (er werden op zeer korte termijn online tools ingeschakeld) schakelden de meeste sporten voor de theoretische gedeelten van de opleidingen naar formules zoals webinars, online lessen, eenvoudige e-learning vormen,... Voor de praktijkgedeelten en de stages in de sportclubs was dit meestal niet mogelijk in 2020 en dienden deze lessen of stages uitgesteld te worden tot een latere datum (vaak in 2021). Hierdoor konden heel wat trainers hun opleiding niet voltooien in 2020, maar deden de meesten dit wel in 2021.

De impact van de coronacrisis op het aantal trainers in de sportclubs kan moeilijk exact in kaart worden gebracht. Sportfederaties geven jaarlijks de data van al hun trainers door aan Sport Vlaanderen waarbij dit verwerkt wordt in dashboards op het Kennisplatform (zie <https://www.sport.vlaanderen/kennisplatform/thema-trainers/db-trainers-actief-in-vlaanderen/>). Voorlopig zijn hier de data bekend tot en met het jaar 2021, de data voor 2022 zullen pas beschikbaar zijn vanaf juli 2023. Dit heeft te maken met de decretale procedure i.f.v. de subsidies aan de georganiseerde sportsector. Op pagina 2 van dit dashboard is vast te stellen dat het aantal trainers in 2020 licht daalde t.o.v. 2019 en in 2021 terug licht steeg t.o.v. 2020, maar met een lichte achteruitgang van het aantal gekwalificeerde trainers. We kunnen hieruit voorzichtig concluderen dat trainers niet massaal afgehaakt hebben, maar dat er wel een bezorgdheid is om trainers te blijven aantrekken en te behouden in de Vlaamse sportclubs.

5. Het aantal inschrijvingen voor de VTS-opleidingen wordt dag-op-dag vergeleken met referentieperiodes van de voorbije jaren. Daarbij kon vastgesteld worden dat op jaarbasis (aantal inschrijvingen voor een volledig jaar) het aantal inschrijvingen nauwelijks gedaald was in 2020 t.o.v. 2019, in 2021 zelfs duidelijk hoger was dan andere jaren en nu in 2022 ook terug gelijkaardig was als voor de coronacrisis.

De reden hiervoor is dat de meeste inschrijvingen voor het cursusjaar 2020 reeds gebeurd waren voor de start van de coronacrisis (oktober 2019-maart 2020). Op het ogenblik dat de inschrijvingen voor 2021 startten, was er ook een periode dat er minder van een echte crisis sprake was en bovendien waren er heel wat uitgestelde inschrijvingen van 2020 naar 2021 verplaatst. Hierdoor waren er dus zelfs meer inschrijvingen in 2021. Voor 2022 bleven de inschrijvingen de eerste maanden achter ten opzichte van het jaar 2021, maar vooral in het najaar van 2022 schreven heel wat extra cursisten in waardoor er uiteindelijk ongeveer 1% meer inschrijvingen in 2022 genoteerd werden dan in 2021.

Op 24 november 2022 werd het aanbod voor 2023 online geplaatst. De eerste dagen lijken de inschrijven zeker het niveau te bereiken van de beste inschrijvingsjaren tot nu toe.

Bovendien wordt een recurrent investeringsprogramma van jaarlijks bijna € 3 miljoen om trainers, sportlesgevers en coaches op te leiden, gelanceerd.

Er is een extra impuls van € 1 miljoen voorzien om vanaf 2023 elk jaar duizend trainers extra op te leiden bij de VTS. Het doel is om jaarlijks 20% extra sportlesgevers en trainers op te leiden. Dat is belangrijk, want opgeleide trainers blijven merkkelijk langer actief. De opleidingen worden nog flexibeler en meer digitaal. Op dit moment werken de opleidingen met vaste tijdstippen en locaties. Het zal nu mogelijk worden om de opleiding te volgen en de examens af te leggen op een eigen ritme, zodat het makkelijker gecombineerd kan worden met werk en privéleven.

De opleidingen worden ook beter afgestemd op de noden van de verschillende soorten trainers. Op dit moment moet een trainer die kinderen wil leren zwemmen eenzelfde opleiding volgen als een trainer die topzwemmers wil klaarstomen voor internationale toernooien. Trainers zullen binnenkort vanaf het begin kunnen focussen op participatie of competitie. Trainers kunnen zich daarnaast ook op permanente basis blijven bijscholen via webinars en de VTS bijscholingsmarathon.

Daarnaast wordt er € 1.7 miljoen voorzien om sportclubs en sportfederaties te ondersteunen bij hun trainersbeleid. Dat betekent dat er middelen worden vrij gemaakt om projecten op te starten om nieuwe trainers aan te trekken, uitstroom van actieve trainers tegen te gaan en hen langer aan de sportclubs te binden, kant-en-klare businessmodellen te implementeren en om de trainers beter op te leiden.

6. E-learning bevat een hele waaier van mogelijkheden waarmee opleidingen naar een hoger niveau getild kunnen worden. Toch is ook voorzichtigheid geboden bij de implementatie van e-learning.

Voor de meeste theoretische onderdelen van een opleiding (bv. technieken, spel- of wedstrijdregels, methodiek, materiaal,...) bij VTS lijkt dit een absolute meerwaarde te zijn als aanvulling op de lessen. De volgende maanden en jaren zullen sporten verder inzetten op de ontwikkeling van e-learning voor deze onderdelen. Het VTS-secretariaat zelf zorgt er voor dat alle sportwetenschappelijke vakken, onderdelen rond motiverend coachen, veilig sportklimaat, veilig sporten, aspecten rond grensoverschrijdend gedrag, EHBO, ... worden voorzien van professioneel ontwikkelde e-learning. Experts, docenten en cursisten zijn echter voorzichtig om dit nu reeds als volledige vervanging te zien van de lessen omdat zij ervan overtuigd zijn dat een docent een meerwaarde biedt ten opzichte van het e-learningpakket, bv. door de mogelijkheid om in interactie te kunnen gaan met de trainers, vragen te kunnen stellen, interactieve werkvormen te gebruiken, enz. Als aanvulling op de lessen, bv. om de kennis te toetsen, zaken opnieuw te bekijken, dingen na te lezen, video's te bekijken, figuren te bestuderen, enz. wordt dit algemeen als een grote meerwaarde ingeschat.

De Vlaamse Trainersschool wenst te experimenteren met een professioneel ontwikkelde online examineringstool (in het genre van de toelatingsexamens voor hoger onderwijs of rijbewijs). Hierdoor krijgen trainers meer kansen om voor de theoretische onderdelen examens af te leggen (of deze in te oefenen) en dus meer slaagkansen om als gekwalificeerde trainer naar het terrein door te groeien.

Samen met experts en firma's die e-learning ontwikkelen experimenteert de Vlaamse Trainersschool ook met innovatieve aspecten van e-learning. Men heeft het dan over integratie van Augmented Reality, Virtual Reality, reality based learning, interactieve werkvormen, enz. Hoe ver dit kan/zal reiken is momenteel onduidelijk.